

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Próbnny egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski Arkusz 1. Test <i>Język polski w użyciu</i> Test historycznoliteracki
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	MPOP-P1-100
<i>Termin egzaminu:</i>	4 marca 2026 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	5 marca 2026 r.

Ogólne zasady oceniania rozwiązań zadań w części testowej

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również odpowiedzi nieprzewidziane jako rozwiązania przykładowe w zasadach oceniania.

1. Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
2. Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
3. Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytaty, to jest oceniana na 0 pkt.
4. Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
5. Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
6. W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.
7. W przypadku rozwiązania zawierającego treści obraźliwe, wulgarne lub propagujące postępowanie niezgodne z prawem zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca oceny tego rozwiązania, np. cała odpowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej¹	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...]; 3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...]; 3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie dwóch przyczyn nudy na podstawie tekstu 2.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024, poz. 1019).

Przykładowe odpowiedzi

- samotność
- brak uważności na zewnętrzne bodźce / oderwanie się od świata zewnętrznego
- koncentrowanie się na sobie / oddzielenie myśli od rzeczywistości
- uczestniczenie w czymś nieciekawym
- oglądanie czegoś, co nie jest ekscytujące

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...]; 3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega związek nudy z sukcesem na podstawie
2. akapitu w tekście 1.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Odczuwanie nudy sprawia, że szybko porzucamy różne zajęcia albo wykonujemy je niestarannie. Takie zaniechania utrudniają odniesienie sukcesu.
- Człowiek, który doświadcza nudy często rezygnuje z możliwości przekonania się, czy nudzące go zajęcie nie okaże się jednak interesujące i czy nie przyczyni się do odniesienia sukcesu.
- Jeżeli porzucamy jakieś zajęcia, gdyż wydają się nam nudne, to rezygnujemy z możliwości poznania istoty tego, czym się zajmowaliśmy, a przez to zmniejszamy szanse na odniesienie sukcesu.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...];

8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].
--	---

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie na podstawie obu tekstów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Nie, ponieważ badanie opisane w tekście 1. potwierdziło, że nuda ma pozytywne aspekty, natomiast z badań, o których mowa w tekście 2., wynika, że nuda negatywnie wpływa na człowieka.
- Nie. Wnioski z badań przedstawione w tekście 1. to zalety nudy – zwiększanie kreatywności człowieka. Z kolei wnioski z badań opisane w tekście 2. to wady nudy – jej szkodliwy wpływ na zdrowie.
- Wnioski z badań przedstawione w tekście 1. dotyczą nudy sytuacyjnej, natomiast wyniki badań, o których mowa w tekście 2., dotyczą nudy nadmiernej (*w zbyt dużej dawce*), a zatem prawdopodobnie tej nazwanej przez Chruszczewskiego długotrwałą. Ponieważ są to inne rodzaje nudy, wnioski z badań opisanych w tekście Chruszczewskiego nie są sprzeczne z wynikami badań przedstawionymi w 3. akapicie tekstu Fabjańskiego.

Zadanie 5. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) [...] rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach [...].
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów [...] nieliterackich.	II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 3) rozpoznaje i określa funkcje tekstu ([...] impresywną [...]).

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie, jak przejawia się funkcja impresywna w ostatnim akapicie tekstu 1. ORAZ w ostatnim akapicie tekstu 2., uwzględniające środek językowy potwierdzający tę funkcję.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, jak przejawia się funkcja impresywna w ostatnim akapicie tekstu 1. ALBO w ostatnim akapicie tekstu 2., uwzględniające środek językowy potwierdzający tę funkcję.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

1) Tekst 1. – wyjaśnienie, np.:

- Dzięki zastosowaniu słownictwa wartościującego pozytywnie (*doświadczenie* [...] *konstruktywne*, *czas nudzenia się daje nam szansę*) przekonuje się odbiorcę, że warto doświadczać nudy sytuacyjnej.
- Nagromadzenie pytań w akapicie może uświadamiać odbiorcy, że stan znudzenia skłania do refleksji egzystencjalnej.
- Powtarzanie w akapicie, że doświadczenie nudy prowadzi do refleksji nad życiem, może uświadamiać odbiorcy pozytywną wartość stanu znudzenia.
- Zastosowanie czasowników w pierwszej osobie liczby mnogiej sugeruje odbiorcy, że doświadczenie nudy dotyczy również jego.

2) Tekst 2. – wyjaśnienie, np.:

- Dzięki zastosowaniu słownictwa wartościującego negatywnie (*szkodliwe*, *chorować na nudę*, *bariera z nudy*) przekonuje się odbiorcę, że nuda jest niekorzystna dla człowieka.
- W ostatnim akapicie wskazano zalecaną przez autora postawę wobec nudy dzięki zastosowaniu przeciwstawień / przeciwstawnych bezokoliczników: *zmierzyć się – uciekać*.
- Dzięki czasownikom w trybie oznajmującym czasu przyszłego uświadamia się odbiorcy negatywne konsekwencje oderwania myśli od środowiska.
- Czasownik *musimy*, wyrażający kategoryczność, zwraca uwagę odbiorcy, że stan znudzenia należy pokonywać.
- Użycie czasowników w pierwszej osobie liczby mnogiej uniwersalizuje przekaz, dzięki czemu skłania odbiorcę do refleksji nad jego treścią.

Zadanie 6. (0–4)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza [...] informacje z tekstów [...]; 3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP, kl. IV–VI I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.

II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w [...] tworzeniu własnych wypowiedzi. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych [...] w wypowiedziach [...] pisemnych.	2. Mówienie i pisanie. Zdający: 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, za znajomością jej funkcji językowej [...]; 5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] notatka syntetyzująca.

Zasady oceniania notatki syntetyzującej

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Treść

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście ALBO notatka przedstawia niepełne stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt

			w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwagi.

- 1) Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.
- 2) W latach 2026–2030 poprawne jest stosowanie przez zdającego zarówno pisowni zgodnej z zasadami ortografii obowiązującymi do 31 grudnia 2025 r., jak i pisowni zgodnej z zasadami wprowadzonymi od 1 stycznia 2026 r. Zdający zachowa poprawność pisowni, jeżeli wybierze jedną z norm dla pisowni określonego wyrazu i będzie stosował ją konsekwentnie w całym tekście. Egzaminator zaznaczy błąd ortograficzny tylko wtedy, gdy w tej samej pracy ten sam wyraz zostanie zapisany na dwa różne sposoby (np. raz *Białostoczanin*, a raz *białostoczanin*).

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ (Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ, DYSGRAFIĄ)	
Treść (0–3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 7–8 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0–1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe. 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. Uwaga. Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię albo dysgrafię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.

Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki

1) Stanowiska autorów tekstów

- a) Stanowisko autora tekstu 1., np.
Doświadczenie nudy sytuacyjnej ma przede wszystkim pozytywny wpływ na człowieka, choć bywa nieprzyjemne.
- b) Stanowisko autora tekstu 2., np.
Nuda negatywnie wpływa na człowieka.

2) Zestawienie stanowisk, np.

- a) punkty wspólne, np.:
 - doświadczenie nudy bywa nieprzyjemne
 - z nudą warto się zmierzyć;
- b) punkty rozbieżne, np.:
 - tekst 1.: nuda skłania człowieka do refleksji egzystencjalnych; tekst 2.: brak uważności na zewnętrzne bodźce prowadzi do nudzenia się, co pozbawia człowieka możliwości poznawania życia
 - tekst 1.: nuda zwiększa kreatywność człowieka; tekst 2.: nuda ma szkodliwy wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne człowieka.

Uwagi.

- 1) Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.
- 2) Nie jest błędem językowym powtarzanie w notatce syntetyzującej wyrazu *nuda*.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 punkty za treść

- Autorzy obu tekstów zauważają, że nuda jest zjawiskiem dotyczącym każdego człowieka. Wskazują na przyczyny doświadczenia nudy i sposób jej wpływu na funkcjonowanie człowieka, na jego postawę. Podzielają pogląd, że nuda jest dla większości ludzi stanem niezbyt miłym i raczej niepożądanym. Autorzy różnią się w postrzeganiu skutków nudy dla człowieka. Chruszczewski wskazuje, że może ona

przyczyniać się do rozwoju kreatywności i choć bywa stanem przykrym, to w efekcie przynosi pozytywne skutki. Fabjański uważa, że nuda jest destrukcyjna, oddala człowieka od życia i negatywnie wpływa na jego zdrowie. [86 wyrazów]

- Chruszczewski skupia się na nudzie sytuacyjnej – krótkotrwałej, i dostrzega jej pozytywny wpływ na człowieka. Odwołując się do badań naukowych, dowodzi, że ludzie po doświadczeniu nudy mogą stać się bardziej twórczy. Z kolei Fabjański postrzega nudę jako coś, co paraliżuje człowieka i przynosi negatywne skutki dla jego zdrowia, powodując depresję czy przedwczesny zgon. Obaj zauważają związek nudy z myśleniem – pierwszy jednak wskazuje na kreatywność oraz pogłębioną refleksję nad sobą i życiem, drugi natomiast na oderwanie człowieka od jego życia i tego, co dzieje się wokół. [84 wyrazy]
- Z obu tekstów wynika, że warto zmierzyć się z nudą. Michał Chruszczewski przedstawia głównie pozytywne aspekty doświadczania nudy, gdyż zauważa, że sprzyja ono zdolnościom twórczym człowieka. Dostrzega jednak również negatywne konsekwencje nudzenia się. O wadach tego stanu emocjonalnego mówi się przede wszystkim w tekście Fabjańskiego. Chociaż autor podkreśla, że nuda niszczy zdrowie człowieka, to apeluje, żeby jednak od niej nie uciekać. [61 wyrazów]

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie z odwołaniem do rzeźby i do fragmentów *Księgi Hioba*.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Rzeźba przedstawia człowieka z pochyloną głową – bezradnego, zrezygnowanego. Bohater *Księgi Hioba* był bezradny wobec niezawinionego cierpienia, które go dotknęło.
- Rzeźba przedstawia człowieka z pochyloną głową, co może obrazować pokorę. Hiob z pokorą przyjął swój los, co oznaczało pogodzenie się z utratą najbliższych i majątku.
- Rzeźba przedstawia człowieka pełnego pokory wobec swojego losu, o czym świadczy pochylenie głowy i opieranie rąk na kolanach. Jest to nawiązanie do *Księgi Hioba*,

ponieważ może dotyczyć sytuacji bohatera po rozmowie z Bogiem, kiedy Hiob uznał z pokorą, że znoszenie bólu jest wpisane w ludzki los.

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 14) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst [...] filozoficzny [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 4) charakteryzuje główne prądy filozoficzne [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch zdań.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Z przytoczonego fragmentu *Trenu IX* wynika, że dzięki Mądrości człowiek może przyjąć (niewzruszoną / emocjonalną) **niewzruszoną** postawę zarówno wobec szczęścia, jak i wobec nieszczęścia. Takie przedstawienie Mądrości świadczy o nawiązaniu w utworze do (stoicyzmu / epikureizmu) **stoicyzmu**.

Zadanie 8.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne określenie, jak w czterech końcowych wersach zacytowanego fragmentu *Trenu IX* podmiot liryczny ocenia własne dążenie do osiągnięcia Mądrości, oraz trafne uzasadnienie odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Wyraża rozczarowanie. Człowiek dążył do Mądrości, przez całe życie uczył się panowania nad emocjami, jednak okazało się to za trudne.
- Negatywnie. Poeta wyznaje, że choć chciał żyć, jak nakazywali stoicy, to w obliczu nieszczęścia nie dał rady kierować się życiową mądrością.
- Podmiot liryczny, który może zostać utożsamiony z Janem Kochanowskim, z ironią wypowiada się o dążeniu do Mądrości. Zaznacza, że nawet gdyby człowiek zgłębiał jej tajniki przez całe życie, to nie zapewni mu to obrony przed cierpieniem – w przypadku Kochanowskiego doznany po śmierci córki.
- Jest zawiedziony, że w dążeniu do Mądrości ostatecznie nie osiągnął więcej niż inni. Myślał, że zdobędzie Mądrość, która wyniesie go ponad doświadczenie innych, jednak okazało się, że na nieszczęścia reaguje emocjonalnie – tak samo jak wielu ludzi.

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
1. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Rozumienie historii literatury i dziejów kultury jako procesu [...].	1. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 1) rozumie podstawy periodyzacji literatury [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A3, B1

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
1. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	1. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z[e] [...] zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie na podstawie *Dziadów* cz. III, na czym polega idea mesjanizmu wyrażona w tym dramacie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- Mesjanizm to przekonanie, że Polska musi złożyć ofiarę niczym Chrystus i dzięki swojemu poświęceniu przyczyni się do odrodzenia wolnych narodów oraz własnego zmartwychwstania, podobnie jak Mesjasz zbawił ludzi. Taka rola Polski została ukazana w *Widzeniu* ks. Piotra.
- Idea mesjanizmu głosi, że w momencie historycznego kryzysu Bóg ześle posłannika, który przyniesie zbawienie danej społeczności/narodowi/ludzkości. W III części *Dziadów* tę misję miała wypełnić Polska. Poprzez analogię z historią Chrystusa cierpienie narodu polskiego miało stać się ofiarą, która przyniesie Polsce zmartwychwstanie – odzyskanie niepodległości, a także przyczyni się do moralnego odnowienia całej ludzkości.

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
1. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	1. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 13) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie propozycji interpretacyjnej; 15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki [...].

Zasady oceniania

2 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie rozstrzygnięcia dwoma argumentami – każdym w odniesieniu do innej cechy bohatera romantycznego.

1 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie rozstrzygnięcia jednym argumentem odnoszącym się do cechy bohatera romantycznego.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

1) Rozstrzygnięcie: Tak.

Argumenty, np.:

- Podobnie jak bohater romantyczny Kmicic zachowywał w tajemnicy swoją tożsamość (podawał się za Babinicza). Prawdziwe nazwisko ujawnił dopiero wtedy, kiedy spodziewał się własnej śmierci.
- Kmicic był patriotą walczącym za ojczyznę (obrona Jasnej Góry) jak bohaterowie romantyczni, którzy również się poświęcali w walce.
- Kmicic przejawia charakterystyczny dla bohatera romantycznego kult uczucia. W odniesieniu do tego bohatera jest to miłość do ojczyzny. Dla niej Kmicic jest w stanie zdobyć się na heroiczne czyny (rozsadzenie kolubryny) i ofiarność (bohater ma świadomość, że za swoje czyny i hardość wobec wroga może zapłacić cenę życia).

2) Rozstrzygnięcie: Nie.

Argumenty, np.:

- Bohaterowie romantyczni działali w pojedynkę / w osamotnieniu. Kmicic nie jest samotny w swym działaniu – walczył z innymi (z *załogi częstochowskiej*).
- Bohaterowie romantyczni byli bardzo emocjonalni, często rozdarci wewnątrz. W przytoczonym fragmencie *Potopu* Kmicic jest spokojny, trzyma nerwy na wodzy, wie, czego chce – z dumą mówi do Szwedów, że jest wielu takich odważnych obrońców Jasnej Góry jak on.

Zadanie 12. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z[e] [...] zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi [...].

Zasady oceniania

2 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie rozstrzygnięcia na podstawie fragmentu *Wesela*, uwzględniające stosunek Pana Młodego i Gospodarza do chłopów.

1 pkt – poprawne określenie na podstawie fragmentu *Wesela* stosunku Pana Młodego do chłopów ALBO poprawne określenie stosunku Gospodarza do chłopów.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

1) Rozstrzygnięcie: Tak.

Uzasadnienie, np.:

Bohaterowie mają podobny stosunek do chłopów. Wspomnienie rabacji galicyjskiej przypomina im o śmierci przodków z powodu porywczosci chłopów. Obydwaj wierzą jednak w zmianę wrogiego usposobienia do siebie obu grup społecznych – o takiej wierze mówi wprawdzie Gospodarz, jednak wypowiada się w liczbie mnogiej.

2) Rozstrzygnięcie: Nie.

Uzasadnienie, np.:

Bohaterowie mają odmienny stosunek do chłopów. Panu Młodemu podobają się ludowe stroje. Nie chce pamiętać o przeszłych konfliktach (okrutnym postępowaniu chłopów wobec ziemiaństwa) przypominanych przez Gospodarza jako ostrzeżenie. Drugi z bohaterów w zachowaniu chłopów dostrzega porywczosc, dlatego nie jest pewien, czy można im ufać.

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się [...] zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] składni w analizie [...] tekstów [...]. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 3) rozpoznaje rodzaje stylizacji ([...], dialektyzacja [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) [...] rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach.
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów literackich [...].	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji [...] w interpretacji tekstów [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie, czemu służy zastosowanie czasowników i zaimków w pierwszej osobie liczby mnogiej we fragmencie opowiadania *U nas, w Auschwitzu*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Dzięki zastosowaniu tych form narrator wskazuje na podobieństwo losu niewolników w starożytności do losu więźniów obozu koncentracyjnego.
- Zastosowanie czasowników i zaimków w liczbie mnogiej prowadzi do uogólnienia poglądów na temat ludzkości. Służy podkreśleniu, że narrator mówi o wszystkich ludziach, którzy w starożytności i w czasach jemu współczesnych byli krzywdzeni/wykorzystywani przez władzę.

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego [...]: antytezę [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie na podstawie fragmentu opowiadania *U nas, w Auschwitzu*, jaką refleksję na temat kultury wyraża narrator za pomocą antytez.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Szeroko rozumiana kultura jest fałszem, jeśli nie dostrzega ludzkiej krzywdy i pomija ją w obrazie świata, jaki tworzy.
- Narrator wyraził rozczarowanie kulturą. Kultura jest zakłamana i nieetyczna, gdy zamyka oczy na niesprawiedliwość skutkującą ludzkim cierpieniem.
- Kultura traci swoje znaczenie, jeśli wyrasta na krzywdzie innych, jeśli prowadzi do dehumanizacji, do stworzenia piekła na ziemi, jakim np. był obóz. Piękno, prawda i dobro – tak ważne dla kultury, tracą sens.
- W podanym fragmencie antytezy posłużyły narratorowi do pokazania, że literatura, polityka czy filozofia zakłamywały rzeczywistość, ponieważ pomijały ludzką krzywdę.

Zadanie 15. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 13) [...] wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie propozycji interpretacyjnej.

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne sformułowanie – z wykorzystaniem definicji pojęcia *antyutopia* – dwóch argumentów dowodzących, że powieść *Rok 1984* jest utworem antyutopijnym.
- 1 pkt – poprawne sformułowanie – z wykorzystaniem definicji pojęcia *antyutopia* – jednego argumentu dowodzącego, że powieść *Rok 1984* jest utworem antyutopijnym.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Powieść ukazuje państwo niedbające o równość i sprawiedliwość społeczną. W Oceanii nie ma miejsca na prawdziwe uczucia i suwerenne myślenie – Policja Myśli skutecznie eliminuje wszelkie objawy człowieczeństwa.
- Oceania jest państwem zorganizowanym za sprawą dyktatury Wielkiego Brata. Obywatele są nieustannie inwigilowani i od najmłodszych lat wdrażani do donoszenia na osoby, które postępują wbrew narzuconym przez Partię zasadom życia społecznego. Państwo świetnie funkcjonuje, jednak obywatele nie są szczęśliwi / żyją w lęku.

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega spór ideowy między Arturem a Stomilem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Artur pragnie powrotu tradycyjnego porządku, hierarchii i zasad moralnych, natomiast Stomil jest orędownikiem wolności i odrzucania zasad/konwencji/norm.
- Spór między Arturem a Stomilem dotyczy międzypokoleniowego konfliktu ojca i syna. Ideą Artura jest pragnienie przywrócenia ładu i zasad w miejsce ideałów pokolenia rodziców, którzy w imię wolności zburzyli stary porządek, a zasadą uczynili brak zasad.
- Stomil należy do pokolenia, które walczyło o wolność i pochwała brak zasad, opowiada się za swobodą obyczajów, brakiem norm moralnych – w jego domu każdy mógł robić, co chce. Przeciwstawia się temu Artur, który uważa, że brak zasad to chaos – on opowiada się za przywróceniem ładu, tradycji i wartości rodzinnych.
- Stomil jest przekonany, że człowiek ma prawo do pełnej wolności zarówno w sztuce, jak i w życiu. Z tego powodu przeprowadza eksperymenty artystyczne i odrzuca konwenanse, pozwalając romansować żonie ze służącym. Artur natomiast pragnie powrócić do świata tradycyjnych wartości, stąd decyzja o ślubie z Alą.